

УДК 373.3-057.87: [78+398] (477)

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2022-103-1-279-289>

ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ В ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЗАНЯТЬ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ

І. Г. Шерedyкo

ORCID 0000-0002-7872-3503

У статті наголошується на важливості використання українського музичного фольклору в організації системи занять з учнями початкової школи. Вказується на потенціал музичного фольклору для формування ціннісного ставлення до Батьківщини молодших школярів. Стисло подається орієнтовна програма занять українським музичним фольклором для учнів початкової школи, що реалізується в позакласній роботі. Конкретизується тематика занять з молодшими школярами: «Вивчення українського музичного фольклору», «Фольклор народів України», «Український музичний фольклор в творчості сучасних виконавців», «Навчання гри фольклорних творів на сопілці» та «Виконавська діяльність». Акцентується увага на доцільності застосування в процесі залучення учнів початкової школи до українського музичного фольклору такої ефективної виховної технології, як проєктна. Наводиться приклад впровадження музично-фольклорного проєкту «Моє народнописанне родинне дерево (улюблені українські народні пісні моєї родини)».

Однією з основних форм вивчення музичного фольклору визначається практична діяльність молодших школярів (навчання гри дітей на сопілці, системне залучення школярів до обрядових свят, виступів, концертів), що сприяє творчому використанню набутих знань школярами в реальному житті.

Підкреслюється, що заняття українським музичним фольклором допомагають учням початкової школи дієвіше пізнавати свій рідний край та його традиції, відчувати зв'язок минулого з сучасністю, пишатися героїчними подвигами захисників України в минулому і сьогоденні.

Робиться висновок, що організація системи занять українським музичним фольклором з учнями початкової школи має значні

можливості для формування у молодших школярів ціннісного ставлення до Батьківщини.

Ключові слова: ціннісне ставлення, Батьківщина, учні початкової школи, український музичний фольклор, народна пісня, народні інструменти, формування, проєкт.

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сьогодні, в складних умовах воєнного часу, викликаного агресією РФ щодо нашої країни, посилюється необхідність виховання у дітей та молоді національно-патріотичних почуттів, ціннісного ставлення до своєї Батьківщини. На нашу думку, ціннісне ставлення до Батьківщини – це емоційно-осмислений зв'язок індивіда з Батьківщиною, який виявляється в глибоких почуттях людини до Батьківщини та в усвідомленні значимості Батьківщини в її житті та житті близьких їй людей. Ціннісне ставлення до Батьківщини передбачає любов до рідного краю, повагу до культури, звичаїв, традицій рідного народу, знання історії рідної країни, готовність відстоювати рідну державу, творити на ґрунті рідної національної культури тощо (Шередько, 2019). Провідна роль у формуванні ціннісного ставлення дітей та учнівської молоді до Батьківщини належить закладу освіти. У «Методичних рекомендаціях щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» (2015) наголошується, що кожному навчальному закладу потрібно стати для дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку.

Вважаємо, що роботу з формування у школярів ціннісного ставлення до Батьківщини доцільно розпочинати щонайраніше, зокрема з дітьми молодшого шкільного віку, залучаючи їх шляхом організації системи занять до українського музичного фольклору. Слід наголосити, що саме в цьому періоді свого життя школярі найбільш чутливі до емоційного сприйняття всього, що їх оточує. Потужний вплив музичного фольклору на формування дитячої свідомості підкреслюється багатьма науковцями. Ми підтримуємо думку С. Садовенко (2008), що дитячий музичний фольклор допомагає емоційному, інтелектуальному, моральному зростанню дітей, а мораль не дається у спадок, вона виховується з раннього дитинства (с. 3).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. На вагомий потенціал українського фольклору, зокрема його музичного доробку, вказували видатні педагоги Г. Ващенко, С. Русова, В. Сухомлинський. Проблема використання народного пісенного та інструментального

фольклору в процесі навчання молодших школярів в сучасний період розглядається в працях К. Кушнір, І. Пилипчук (2019). Необхідність використання музичної фольклорної спадщини у системі музичного виховання учнів початкової школи аналізується в роботах М. Ярової (2015). Питання теорії і практики розвитку етномузикологічної освіти майбутніх педагогів у вищих закладах освіти України аналізуються В. Сінельніковою та І. Сінельніковим (2019). На переконання дослідників, етномузикологічна, фольклорна освіта майбутніх педагогів сприятиме глибшому розумінню ними народної творчості, музичного фольклору для виховання молодого покоління. Науковцями В. Шахрай (2005), Г. Яківчук (2017) досліджуються форми і методи долучення школярів до народного музичного мистецтва. Водночас, на нашу думку, досліджень щодо використання українського музичного фольклору в роботі з учнями початкової школи з метою формування в них ціннісного ставлення до Батьківщини недостатньо, що і зумовило вибір теми статті.

Мета статті – обґрунтувати значення використання українського музичного фольклору в організації системи занять з учнями початкової школи в позаурочний час з метою формування у них ціннісного ставлення до Батьківщини.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Позакласна робота в сучасних освітніх закладах має великі можливості розкриття здібностей, обдарованості школярів та розв'язання важливих освітніх і виховних проблем, сприяє формуванню творчо обдарованої особистості. Вдало організовані позакласні заняття задовольняють інтереси та бажання молодших школярів, створюють простір для естетичного, духовного, морального зростання дитини. Такими, на нашу думку, можуть бути заняття з вивчення музичного фольклору. Вони дадуть можливість школярам більше познайомитись з музичним фольклором своєї Батьківщини, фольклором корінних народів та національних меншин України, дізнатись про творчість сучасних фольклорних колективів, бути активними учасниками фольклорних свят.

Нами розроблена програма музично-фольклорних занять, метою якої є виховання в дітей естетичних смаків, любові до української народної музики, свого рідного краю, сім'ї, родини, природи, розширення дитячих знань про історичне минуле та традиції українців, що сприятиме формуванню ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів.

Програма розрахована на 4 роки. 1-2-ий роки навчання – зі школярами 1-2 класів (адаптаційно-ігровий цикл). 3-4-ий роки навчання – зі школярами 3-4 класів (основний цикл). Програма передбачає вивчення музичного

фольклору, зважаючи на особливості сприйняття Батьківщини учнями різних класів початкової школи. Для учнів адаптаційно-ігрового циклу навчання Батьківщиною є, передусім, мала Батьківщина, найближче оточення дитини. Тому вони вивчають колискові, забавлянки, музично-фольклорні казки, ігри, які навчають любити батьків, рідне місто чи село, природу. А для учнів основного циклу Батьківщиною вже є і велика Батьківщина – Україна як держава, рідний край. Це зумовлює вивчення учнями козацьких, історичних пісень, дум, в яких оспівується любов до України, героїчні подвиги українського народу. Значний обсяг фольклорного репертуару, що містить програма, розширить знання учнів про рідний край, природу, народні традиції своєї Батьківщини.

У програмі нами запропоновано систему занять українським музичним фольклором, що мають таку тематику: «Вивчення українського музичного фольклору», «Фольклор народів України», «Український музичний фольклор в творчості сучасних виконавців», «Навчання гри фольклорних творів на сопілці» та «Виконавська діяльність».

У програмі передбачається, що частина фольклорних творів буде запропонована школярам для слухання та ознайомлення, а деякі фольклорні пісні будуть вивчатися для дитячого вокального виконання. Важливо, щоб завдяки вивченню фольклорної музики, народних пісень, народних ігор в учнів формувалось позитивне ставлення до народної культури, народжувалось відчуття радості та задоволення. Тому твори, з якими учні будуть ознайомлюватись, повинні бути цікавими та зрозумілими дітям.

На наш погляд, важливо, щоб музичний матеріал, який запропоновано в програмі, поєднувався з фольклорними творами, які вивчаються школярами на уроках музичного мистецтва. Це сприяє закріпленню учнями початкової школи знань про фольклорні музичні твори, посилює зацікавленість ними.

У 1 класі з метою залучення дітей до українського музичного фольклору нами запропоновано вивчати: забавлянки (утішки) («Одна ножка тупоче», «Тосі, тосі лапці», «Ой без дуди без дуди»); пісні-казки («Танцювали миші», «Ой зібралась звірина», «Ой що в лісі та за крик»); колискові пісні («Малесенький котик», «Ой ну, коте, коточок»); обрядові пісні – колядки («Коляда, коляда», «Коляд, коляд, колядниця», «Я маленький хлопчик»), веснянки («Чижик», «Кривий танець», «Вийди, вийди, сонечко») та інші фольклорні твори.

На першому році навчання також доцільно познайомити першокласників з інструментальним музичним фольклором (українські народні танці «Гопак», «Козачок», «Метелиця» тощо).

Зауважимо, що фольклорні твори для вокального виконання учнями першого класу повинні бути простішими, ніж твори для слухання чи ознайомлення, відповідати дитячим вокальним можливостям. Школярів слід спрямовувати на виконання вивчених пісень в повсякденному житті, в колі друзів, під час обрядових свят.

У 2 класі учні вивчають дитячі музичні ігри, заклички, примовки, прозивалки, українські народні пісні про природу, любов до праці, дружбу, обрядові пісні – жниварські, колядки, щедрівки, веснянки, гайвки.

Для школярів потрібно підбирати такі фольклорні твори, які викликать особливо жвавий дитячий інтерес та зацікавленість. Такими, для прикладу, є твори: дитячі музичні ігри – «Мишка і котик», «Ой сороки-білобоки», «Біла квочка-чубарочка»; українські народні пісні про природу – «Ой у лузі калина», «Ой, на горі жито», «Як діждемо літа»; жниварські пісні – «Вийшли в поле косарі», «Там у полі криниченька», «Котився вінок з лану»; колядки, щедрівки – «Щедрик, ведрик», «Добрий вечір», «Ой сивая та і Зозуленька»; веснянки – «А в довгої лози», «А вже весна красна» тощо.

У 3-4 класах у молодших школярів формується поняття великої Батьківщини. Тому, крім обрядового фольклору, зі школярами доцільно вивчати пісні про працю, дружбу, історичні пісні, думи, билини, ліричні пісні.

Розширюють знання дітей про історію рідного краю українські думи, такі, як «Дума про Марусю Богуславку», «Козак Голота», «Буря на Чорному морі». Ці твори мають потужний чуттєвий вплив на дитяче сприйняття рідної землі, сприяють формуванню ціннісного ставлення до Батьківщини.

Вагомий потенціал для виховання патріотичних почуттів мають історичні пісні, наприклад такі, як «Ой попід гай зелененький» (пісня про Довбуша), «Ой, Морозе, Морозенку», «Виступали козаченьки», «Їхав, їхав козак містом». З гордістю та захопленням школярі виконують народну пісню «Ой у лузі червона калина», яка стала особливо популярною нині, у зв'язку з героїчним опором українського народу російській агресії. Учні, вивчаючи історичні пісні та думи, краще пізнають минуле рідного краю, знайомляться з долею відважних козаків, пишаються сучасними захисниками України. Ці пісні розвивають відчуття причетності до свого народу, формують ціннісне ставлення до Батьківщини.

Особливе значення при вивченні музичного фольклору ми надаємо обрядовій тематиці. Обрядові пісні, на наш погляд, повинні вивчатися в кожному класі початкової школи відповідно до пори року, постійно та системно. Епізодичне вивчення музичного фольклору та обрядових пісень

не дає глибокого їх осмислення, не створює в дитячій уяві тісного поєднання минулого своєї Батьківщини з сучасністю.

Зважаючи на те, що Україна є багатонаціональною державою, вбачаємо необхідним введення в програму музично-фольклорних занять з молодшими школярами теми «Фольклор народів України». Саме через знайомство з музичним фольклором корінного народу України – кримських татар, національних меншин (білоруси, болгари, молдавани, угорці, румуни, євреї та інші) учні вчать поважати культуру інших народів та цінувати їхні традиції. У «Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України» (2015) зазначається, що національно-патріотичне виховання не повинно прищеплювати учням споглядання світу лише очима власної культури. Важливим є об'єднання різних народів, національних та етнічних груп, які проживають на території України, довкола ідеї української державності, українського громадянства. Цікавою формою роботи з молодшими школярами є залучення їх до музично-фольклорних проєктів, таких, як «Музичний фольклор кримських татар», «Пісня народів України» тощо. Якщо є можливість, варто організовувати музично-творчі проєкти, вечори, фольклорні свята, в яких будуть брати участь діти різних національностей.

Т. Коваль (2017), підкреслюючи потужний виховний потенціал народно-пісенного мистецтва, називає проєктну діяльність однією із сучасних і найбільш продуктивних форм роботи з молодшими школярами з вивчення ними пісенного фольклору (с. 110). Слід зазначити, що молодші школярі активно розробляють музично-фольклорні проєкти різної тематики: «Мамина колискова», «Жартуємо – не сумуємо», «Бабусяна улюблена пісня» тощо. Особливо сподобався учням і їхнім батькам проєкт «Моє народнопісенне родинне дерево (улюблені українські народні пісні моєї родини)». Під час реалізації проєкту діти разом з батьками співають народні пісні, оформлюють альбоми, створюють малюнки тощо.

Однією з тем нашої програми є навчання дітей гри фольклорних творів на сопілці. Сопілка є унікальним, простим для оволодіння українським музичним інструментом. Гра на сопілці є доступною для молодших школярів. Звичайно, це передбачає, що вчитель вміє грати на цьому інструменті. Але, за бажанням, кожний вчитель музичного мистецтва може навчитися грати на сопілці, щоб в подальшому навчати своїх учнів.

Вчитися грати на сопілці учням доцільно на окремих заняттях, що організовуються 1 раз на тиждень. Ми пропонуємо вивчати на сопілці твори, які учні розучують для вокального виконання. У подальшому, об'єднавшись в один гурт, учні зможуть співати пісні в супроводі сопілки.

Вважаємо такий підхід до вивчення школярами музичного фольклору доволі ефективним.

Вже з першого класу, лишень починаючи вчитись грати на сопілці, школярі зможуть заграти нескладні для виконання українські народні послівки, заклички, забавлянки, пісні-ігри, колядки, веснянки («Сонечко», «Квочка», «Печу, печу хлібчик», «Тук, тук, чобіток», «Дударик», «Мишка і котик», «Ой сороки-білобоки», «Біла квочка-чубарочка», «Котилася торба», «Коляд, коляд колядниця», «Щедрик, ведрик», «А вже весна красна» та інші).

На 3-4 році навчання учні-сопілкарі виконують музичні твори спільно з учнями-вокалістами. Школярі мають можливість разом брати участь в українських обрядових святах, виконуючи колядки та щедрівки («Добрий вечір тобі», «Ой чи є чи нема» та інші), веснянки та гаївки («Подоляночка», «Вийди, вийди, Іванку»). Безпосередня участь дітей в обрядових діях емоційно позитивно впливає на молодших школярів, формуючи в них ціннісне ставлення до українських традицій.

Важливо шукати шляхи, щоб зацікавити дітей фольклором, викликати в них бажання виконувати, слухати, любити народну музику своєї Батьківщини та пишатися нею. Переконані, що ознайомлення школярів з сучасними виконавцями народної музики, дитячими теле- та радіопередачами посилять дитяче усвідомлення актуальності, стильності та вишуканості українського музичного фольклору. Тому в програмі передбачена тема «Український музичний фольклор в творчості сучасних виконавців», де діти знайомляться з сучасними виконавцями народних пісень, бандуристами, дитячими та молодіжними фольклорними гуртами. Наприклад, можна дітей познайомити з групою Go-A, яка представляла Україну на Євробаченні–2021. У виконанні веснянки «Шум» група поєднала сопілку, дримбу та електронну танцювальну музику, що звучить дуже сучасно. Назва групи означає повернення до народних коренів, що також підкреслює актуальність вивчення з сучасними дітьми та молоддю музичного фольклору. Цьогорічна перемога на Євробаченні–2022 українського гурту «Kalush Orchestra» з піснею «Стефанія» вказує на світове визнання та цінність української національної музичної культури. Сучасні виконавці народної музичної спадщини доводять, що народна музика є цікавою для молоді. Вважаємо, що чим раніше дитина долучається до вивчення музично-фольклорної спадщини, тим більше вона розуміє та цінує свою національну культуру, свою Батьківщину. А. Фурдичко (2017), проаналізувавши трансляції та попит на музично-фольклорні передачі на телебаченні, підкреслює, що фольклорна музика стає модним трендом та є

затребуваною певною частиною телеглядачів. Це важливо для захисту свого етнічного «я» в глобалізованому світі (с. 968).

На нашу думку, завдяки творчій ініціативі вчителя, музично-фольклорні заняття сприятимуть розширенню дитячих знань про Україну, народні традиції своєї Батьківщини, вихованню любові до народної пісні та музики, вчитимуть дітей цінувати природу та красу рідного краю, пишатися історичним минулим своєї країни та із задоволенням і гордістю співати українську народну пісню. Надзвичайно важливо не упустити сенситивний період – молодший шкільний вік, коли діти особливо сприйнятливі до педагогічного впливу та емоційного сприйняття.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Організація системи занять з вивчення українського музичного фольклору з учнями початкової школи в позаурочний час є, на нашу думку, ефективним шляхом формування у молодших школярів ціннісного ставлення до Батьківщини. На заняттях школярі, вивчаючи народно-пісенну та інструментальну фольклорну спадщину, пізнають історію та традиції свого народу, захоплюються красою рідного краю, переймаються майбутнім своєї країни, прагнуть перемоги України над загарбником.

Надзвичайно важливо, щоб вчитель, здійснюючи діяльність з формування ціннісного ставлення до Батьківщини молодших школярів засобами українського музичного фольклору, робив це не формально, а заохочував до співпраці родини учнів, був активним, творчим, креативним, вмів захопити школярів українськими музичними надбаннями, народною піснею, в якій оспівується вся краса і велич української землі.

Література

1. Коваль Т. В. Психолого-педагогічні особливості використання музичного фольклору в навчально-виховній роботі з молодшими школярами. *Молодий вчений*. 2017. №11(51). С. 329–333.
2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Міністерство освіти і науки України. Наказ № 641. 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text> (дата звернення: 15.06.2022).
3. Кушнір К. В., Пилипчук І. В. Вітчизняна музично-педагогічна спадщина українських композиторів як невід’ємна частина музичної культури молодших школярі. *Молодий вчений*. 2019. № 3 (67). С. 299-302.
4. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах: Додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text> (дата звернення: 15.06.2022).

5. Садовенко С. М. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору: навч.-метод. посіб. Київ : Шкільний світ, 2008. 128 с.
6. Сінельнікова В. В., Сінельніков І. Г. Етномузикологічна освіта в Україні: питання теорії і практики. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 13. Т. 1. С. 152–155.
7. Фурдичко А. О. Музичний фольклор і фольклоризм на сучасному українському телебаченні. *Народознавчі зошити*. 2017. № 4 (136). С. 961–970.
8. Шахрай В. М. Соціально-ціннісний аспект діяльності дитячого театру: монографія. Біла Церква : Вид-во Семенка С., 2005. 172 с.
9. Шередько І. Г. Потенціал українського музичного фольклору у вихованні молодших школярів. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал* : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 260–264.
10. Яківчук Г. В. Національно-патріотичне виховання особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі опанування народними українськими інструментами (бандура, сопілка). *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2017. Вип. 6. С. 90–95.
11. Ярова М. В. Фольклор у системі музичного виховання учнів молодших класів. *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2015. Вип. 4. С. 117–122.

References

1. Koval, T. V. (2017). Psykholoho-pedahohichni osoblyvosti vykorystannia muzychnoho folkloru v navchalno-vykhovnii roboti z molodshymy shkoliaramy [Psychological and pedagogical features of using musical folklore in the educational process with primary school children]. *Molodyi vchenyi*, 11(51), 329–333 (ukr).
2. *Kontseptsiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy [The concept of national-patriotic education in the Ukrainian education system]* (2015). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Nakaz № 641. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text> (date of appeal: 15.06.2022) (ukr).
3. Kushnir K.V., Pylypchuk I.V. (2019). Vitchyzniana muzychno-pedahohichna spadshchyna ukrainskykh kompozytoriv yak nevidiemna chastyna muzychnoi kultury molodshykh shkoliari. [Musical and pedagogical heritage of Ukrainian composers as an integral part of musical culture for primary school children]. *Molodyi vchenyi*, 3 (67), 299-302 (ukr).
4. *Metodychni rekomendatsii shchodo natsionalno-patriotichnoho vykhovannia u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh [Methodical recommendations for national-patriotic education in a comprehensive school]* (2015). Dodatok do Nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.06.2015 r. № 641. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text> (date of appeal: 15.06.2022) (ukr).
5. Sadovenko, S. M. (2008). *Rozvytok muzychnykh zdibnosteï zasobamy ukrainskoho folklore [Development of musical abilities by means of Ukrainian folklore]* : navch.-metod. posib. Kyiv : Shkilnyi svit (ukr).

6. Sinelnikova, V. V., Sinelnikov I. H. (2019). Etnomuzykologichna osvita v Ukraini: pytannia teorii i praktyky [Ethnomusicological education in Ukraine: issues of theory and practice]. *Innovatsiina pedahohika*, 13, 1, 152-155 (ukr).
7. Furdychko, A. O. (2017). Muzychnyi folklor i folklorizm na suchasnomu ukrainskomu telebachenni [Musical folklore and folklorism on modern Ukrainian TV]. *Narodoznavchi zoshyty*, 4 (136), 961-970 (ukr).
8. Shakhrai, V. M. (2005). *Sotsialno-tsinnisnyi aspekt diialnosti dytiachoho teatru [Social valuable aspect of children's theatre]: monohrafiia*. Bila Tserkva : Vyd-vo Semenka (ukr).
9. Sheredko, I. H. (2019). Potensial ukrainskoho muzychnoho folkloru u vykhovanni molodshykh shkoliariv [The potential of Ukrainian musical folklore in the education of primary school children]. *Suchasnyi vykhovnyi protses: sutnist ta innovatsiyni potentsial* : materialy zvit. nauk.-prakt. konf. In-tu problem vykhovannia NAPN Ukrainy (za 2018 rik). Ivano-Frankivsk : NAIR, 260–264 (ukr).
10. Yakivchuk, H. V. (2017). Natsionalno-patriotychne vykhovannia osobystosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva v protsesi opanuvannia narodnymy ukrainskymy instrumentamy (bandura, sopilka) [National-patriotic education of future music teachers in the process of mastering Ukrainian folk instruments (bandura, sopilka)]. *Aktualni pytannia mystetskoï pedahohiky*, 6, 90–95 (ukr).
11. Yarova, M.V. (2015). Folklor u systemi muzychnoho vykhovannia uchniv molodshykh klasiv. [Folklore in the system of musical education of primary school children]. *Aktualni pytannia mystetskoï pedahohiky*, 4, 117-122 (ukr).

UKRAINIAN FOLK MUSIC IN THE ORGANIZATION OF THE KNOWLEDGE SYSTEM AMONG PRIMARY SCHOOL CHILDREN AS A WAY OF FORMING A VALUABLE ATTITUDE TO THE MOTHERLAND

I. H. Sheredko

The article emphasizes the importance of using Ukrainian musical folklore in the organization of the knowledge system among primary school children. The author points out the potential of musical folklore for the formation of valuable attitude to the motherland in primary school children. There is briefly presented an approximate programme of classes in Ukrainian musical folklore for primary school students, which is implemented in extracurricular activities. The subject of classes for primary school children is specified, namely «Study of Ukrainian musical folklore», «Folklore of Ukrainian nation», «Ukrainian musical folklore in the works of modern performers», «Learning to play folklore works on the flute» and «Performing activities». Emphasis is placed on the expediency of using such an effective educational technology as project in the process of involving primary school students in Ukrainian musical folklore. There is an example of the folklore project «Folk songs of my family tree (favourite Ukrainian folk songs of my family)».

One of the main forms of studying musical folklore is practical activities of primary school children (teaching children to play the flute, systematic involvement of students in ceremonial holidays, performances, concerts), which promote creative use of knowledge acquired in the real life.

It is emphasized that classes in Ukrainian music folklore help primary school children to learn more about their homeland and its traditions, feel the connection between past and present, to be proud of the heroic deeds of Ukraine's defenders in the past and present.

It is concluded that the organization of a knowledge system in Ukrainian musical folklore has significant opportunities for building a valuable attitude to the Motherland in primary school children.

Keywords: *valuable attitude, Motherland, primary school children, Ukrainian musical folklore, folk song, folk instruments, formation, project.*

Шередько Ірина Георгіївна – аспірант лабораторії інституційного виховання Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (м. Київ, Україна). E-mail: scheredkoira@ukr.net

Sheredko Iryna Heorhiivna – postgraduate student of Institutional Education Laboratory of the Institute of Problems on Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine). E-mail: scheredkoira@ukr.net